

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om ændring af afgørelse nr. 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme

(COM(2017) 772 final — 2017/0309 (COD))

(2019/C 62/37)

Ordfører: **Dimitris DIMITRIADIS (EL-I)**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 18.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 196 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Præsidiets beslutning	26.6.2018
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	5.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	18.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	205/2/1
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger*Konklusioner*

1.1. I betragtning af de nye betingelser, der hele tiden udvikler sig, og som hænger sammen med følgerne af klimaændringerne og har betydelig indvirkning på menneskers aktiviteter og tilværelse, opfordrer EØSU EU-organerne til at iværksætte nye fælles aktioner og politikker.

1.2. For at kunne tackle disse følger er det nødvendigt med øget overvågning og solidarisk udarbejdelse ikke alene af planer, men også af konkrete løsninger. Det er ledetråden for forslaget om revision af EU-civilbeskyttelsesmekanismen, rescEU, der for første gang vil omfatte kapaciteter til bekæmpelse af skovbrande fra luften, eftersøgning og redning i byområder, felthospitaler og medicinske nødhjælpshold.

1.3. EØSU finder det vigtigt, at forslaget åbner mulighed for, at Kommissionen vedtager delegerede retsakter med henblik på at definere kapaciteter ud over de fire nævnte, som rescEU skal udstyres med, og at den nødvendige fleksibilitet derved sikres.

1.4. EØSU mener, at Kommissionen med sit forslag følger idéen om europæisk solidaritet, men at medlemsstaterne på ingen måde er fritaget for deres ansvar og den rolle, de bør påtage sig.

1.5. Med den nye civilbeskyttelsesmekanisme vil EU som helhed og hver enkelt medlemsstat i særdeleshed i fællesskab råde over kapaciteter i en struktur, som har egne aktiver og andre midler, som EU-medlemsstaterne vil bidrage til.

1.6. EØSU mener, at Kommissionen ved at fremsætte det foreliggende forslag har indset, at det er nødvendigt at sprede information på en velordnet måde, og at viden skal formidles i struktureret form til de interesserede aktører, hvis man ønsker, den skal kunne udnyttes hensigtsmæssigt.

1.7. Uddannelse af befolkningen i imødegåelse af katastrofer og forberedelse af befolkningen på disse må absolut være hovedhjørnestenen i en fælles civilbeskyttelse, som forvaltes i samarbejde med både medlemsstaterne og tredjelande, der deltager i de fælles aktioner, og i aktivt samarbejde med de regionale og lokale myndigheder.

1.8. Mens civilbeskyttelse er alles og hver enkelts sag, er det individuelle ansvar ikke den eneste faktor, som kan forbedre håndteringen af udfordringerne, eftersom den kollektive indsats og den fælles bevidstgørelse spiller en større rolle i den henseende. På den baggrund er det af afgørende vigtighed at mobilisere og inddrage civilsamfund, NGO'er, frivillige og uafhængige deltagere i såvel udarbejdelsen som gennemførelsen af katastrofeindsatsplaner i tilfælde af naturkatastrofer.

1.9. Erhvervslivet og personer, som arbejder i denne sektor, kan gennem kollektive tiltag hjælpe samfundet med at tilpasse sig de skadelige virkninger af klimaændringer, ja endda med at modvirke dem, og så vidt muligt begrænse konsekvenserne af naturkatastrofer eller årsagerne til menneskeskabte katastrofer, f.eks. med hensyn til emission af forurenende luftarter og partikler.

1.10. Nutidens innovative teknologier og digitale værktøjer (tingenes internet) bør tjene de kapaciteter, der forvalter civilbeskyttelsesprocessen, på alle trin. Uanset om værktøjerne udvikles til forebyggelsesfasen eller til at kontrollere, styre eller informere kapaciteterne på stedet, kan disse værktøjer afværge farer, hvis de anvendes rigtigt.

1.11. EØSU mener, at rescEU-mekanismen, som foreslås af Kommissionen, vil:

- a) sende et stærkt signal om europæisk solidaritet til de europæiske borgere nu, hvor EU har særligt behov for det
- b) fremme samarbejdet vedrørende tiltrædelseslande og den nye solidaritetskultur, som bør herske mellem EU-medlemsstaterne
- c) føre til, at lande, der således samarbejder i EU-institutionerne, inddrages på følsomme og væsentlige områder og bevidstgøres om de konkrete muligheder, som en union af stater som EU har, foruden de emner, der normalt drøftes
- d) fremme det regionale samarbejde gennem bilaterale aftaler og bidrage til at formindske spændingerne i politisk følsomme områder, sådan som adskillige eksempler tidligere har vist, hvor bekæmpelsen af større naturkatastrofer blev gennemført i fællesskab.

1.12. EØSU påpeger, at ud over de af Kommissionen fremlagte oplysninger om de omfattende naturfænomener og -katastrofer indtil 2017 viser dette års sommer nødvendigheden af at revidere og fuldstændiggøre EU-civilbeskyttelsesmekanismens nuværende rammer. Såvel de uhørt voldsomme brande, hdebølger og oversvømmelser, der har ramt hele det europæiske område, og selv regioner, som man hidtil har troet var skånet for den slags ulykker, og som hænger sammen med klimaforandringerne, som de kraftige og hyppige jordskælv, som på uforudsigelig vis forårsager destruktion og massive tab, viser, at det er nødvendigt at tage initiativer som det, Kommissionen foreslår med rescEU.

1.13. EØSU er overbevist om, at civilbeskyttelsesspørgsmål i de kommende år bør angribes fra en mere og mere global vinkel og omfatte indsatspolitikker på alle trin i den menneskelige aktivitet. Udvalget bemærker, at EU på civilbeskyttelsesområdet omgående skal vedtage en bredere politisk og lovgivningsmæssig ramme.

Anbefalinger

1.14. EØSU har forståelse for de problemer og de forpligtelser, der efter Kommissionens opfattelse udspringer af gældende EU-lovgivning, og som fortrinsvis følger af primær ret, men finder det samtidig påkrævet at sætte alt ind på at få medlemsstaterne til at tilslutte sig idéen om en fælles tilgang til civilbeskyttelse, specielt forebyggelse, indsats og genetablering.

1.15. Selv om udarbejdelsen af nationale risikoevalueringsundersøgelser og lokale, regionale og nationale forebyggelses- og indsatsaktionsplaner finder sted på et frivilligt grundlag, men dog er forbundet med finansiering, bør det give anledning til at tilskynde EU-medlemsstaterne til at udnytte fordelene ved rescEU bedst muligt.

1.16. I samarbejde med medlemsstaterne bør Kommissionen udforme de overordnede principper og retningslinjer for en ændring af de nationale lovgivninger, som sikrer dem en moderne, sammenhængende fælles juridisk EU-ramme for spørgsmål som tidlig varsling, den frivillige indsats og Kommissionens institutionaliserede deltagelse på alle niveauer i civilbeskyttelsesprocessen samt deres forpligtelse til at anvende en vis procentdel af deres budgetter til forebyggende aktioner, for blot at nævne disse eksempler.

1.17. EØSU mener, at oprettelsen af fælles administrative procedurer i medlemsstaterne vil skabe et »fælles sprog« på området, der vil bidrage til den bedst mulige udnyttelse af rescEU-mekanismens fordele og tilvejebringe den ønskede fleksibilitet og effektivitet for at få mest muligt ud af den, især med henblik på nødhjælpsoperationer.

1.18. EØSU mener, der bør gøres brug af ressourcer såsom de europæiske grupper for territorialt samarbejde (EGTS) for at sikre en fælles civilbeskyttelsesindsats fra medlemsstaterne på grænseoverskridende niveau.

1.19. EØSU er overbevist om, at der bør iværksættes et initiativ, som tilskynder innovative virksomheder og nyetablerede virksomheder til at forbedre, udvikle og skabe nye højteknologiske værktøjer til forebyggelse og beredskab såsom, blandt andre eksempler, fremskrivnings-, varslings- eller indsatssystemer.

1.20. Skovbrande er et fænomen blandt andre, der illustrerer behovet for at udforme sådanne systemer, der på samme tid udnytter europæisk industris stærke sider inden for luftfart, IT, bilproduktion, brandbekæmpelsesudstyr m.m.

1.21. EØSU mener, at Kommissionen aktivt bør inddrage det videnskabelige samfund og forskerne i sin indsats, med henblik på en dialog om, hvilke foranstaltninger der skal træffes på de forskellige trin i civilbeskyttelsesprocessen.

1.22. Med henblik på udveksling af bedste praksis og oplysninger om de nye muligheder, teknologien byder på, eller om andre emner vil det være hensigtsmæssigt at tage initiativ til at etablere et årligt europæisk forum, der kunne placeres i EØSU's regi, med deltagelse af medlemmer af det videnskabelige samfund og beslutningstagere med ansvar for civilbeskyttelsesspørgsmål.

1.23. Kommissionen skal anbefale medlemsstaterne en række bedste praksisser, navnlig inden for forebyggelse og genopretning, gennem indførelse af modeller, som sikrer levedygtighed og bæredygtighed.

1.24. EØSU ser frivilligbevægelsen og dermed civilsamfundet som et af de vigtigste redskaber til at aktivere civilbeskyttelsesmekanismerne. Derfor finder EØSU det uomgængeligt at støtte dem med ressourcer og udstyr på EU-niveau og samtidig indføre dem institutionelt i den nye rescUE-mekanisme.

1.25. Et spørgsmål, som uden tvivl bør debatteres i EU-organerne med henblik på at skabe en ensartet ramme for ordningens forvaltning, går ud på at integrere arbejdstagere, som ønsker det, i de frivillige korps, idet der træffes passende foranstaltninger for at beskytte deres grundlæggende rettigheder såsom forsikring og en ret — som ikke kan nægtes — til orlov fra deres arbejde, i det mindste når de deltager i konkrete civilbeskyttelsesoperationer.

1.26. Det vil være hensigtsmæssigt at oprette en fælles europæisk certificeringsordning for frivillige civilbeskyttelseskorps og de midler, der iværksættes, som kunne suppleres med ad hoc-uddannelser på lokalt, regionalt, nationalt eller europæisk niveau.

1.27. EØSU minder Kommissionen om, at de europæiske struktur- og investeringsfonde bør råde direkte over den fornødne fleksibilitet til at finansiere genopretnings- og genetableringsarbejdet, når en katastrofe har fundet sted, og understreger, at denne indsats bør ledsages af undersøgelser for at sikre, at indsatsen fremmer bæredygtig udvikling og støtter befolkningen i de ramte regioner i deres dagligdag. Dette gælder især landdistrikter, så det undgås at folk fraflytter disse.

1.28. Det vil være hensigtsmæssigt, at de kapaciteter, som kan erhverves eller lejes, sådan som der lægges op til i den nye rescEU-mekanisme, i visse tilfælde kombinerer flere anvendelsesmuligheder, således at investeringen bliver så rentabel som muligt. Eksempelvis kan kapaciteten til indsats fra luften anvendes til såvel slukning af skovbrande, eftersøgnings- og redningsoperationer som overvågning af grænserne ved grænseoverskridende katastrofer og naturligvis forebyggelsestiltag.

1.29. Hvis der er muligheder for kombineret anvendelse af kapaciteterne, som både dækker sikkerhed (*safety*) og beskyttelse (*security*), vil det måske ikke alene være ressourcebesparende, men også fremme indsættelsen af integrerede EU-indsatsaktiviteter og bidrage til foranstaltningernes komplementaritet.

1.30. Den spredte fordeling af kapaciteterne, som det er planlagt at indføre under rescEU, bør gennemgås i en separat undersøgelse, som tager hensyn til de geografiske, geologiske og økonomiske faktorer og især til mulighederne for — afhængigt af de foreliggende risici — umiddelbar indsats og direkte dækning af EU's regioner mod de forskellige typer farer.

1.31. EØSU foreslår som hovedregel og i det mindste, når den europæiske mekanisme er iværksat og sættes ind, at den kompetente medlemsstat eller region udarbejder en katastrofedokumentation, hvis model kan udformes af Kommissionen, med henblik på at opbygge knowhow og forbedre den fremtidige indsatspraksis, således at der etableres en database, der dækker hele EU. Det foreslås endvidere, at der fastsættes indikatorer for at måle rescEU's interventionstid og mekanismens konkrete virkning.

1.32. EØSU er stemt for at gøre gennemførelsen af bestemmelserne om risikovurderings- og styringsplanlægning til en forhåndsbetingelse under samhørighedspolitikken og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne. EØSU fremhæver imidlertid, at et sådant tiltag kræver en omfattende forudgående oplysningskampagne for ikke at forstyrre produktionsprocessen.

1.33. EØSU finder det nødvendigt, at medlemsstaternes deltagelse i den europæiske civilbeskyttelsespulje øges. Ikke desto mindre bør deres forberedende foranstaltninger til deltagelsen også omfatte investeringer fra deres side i ekstra materiel for at undgå en svækkelse af deres midler og opnå en styrkelse af hele EU's operationelle kapacitet.

1.34. EØSU minder om, at SMV-sektoren i forbindelse med genopretning efter enhver form for katastrofe bør spille en fremtrædende rolle, da den udgør det vigtigste lokomotiv for det daglige økonomiske og sociale liv.

2. Generelle bemærkninger (baggrund)

2.1. EU-civilbeskyttelsesmekanismen danner en ramme for samarbejde og bistand i situationer med store og ekstraordinære behov, som opstår i eller uden for EU. Den juridiske ramme for mekanismen blev opridset i Rådets beslutning 2001/792/EF, Euratom om indførelse af en fællesskabsordning til fremme af styrket samarbejde om indsatser på civilbeskyttelsesområdet.

2.2. I de følgende år blev den oprindelige beslutning ændret successivt ved Rådets beslutning 2007/779/EF, Euratom om indførelse af Fællesskabets civilbeskyttelsesordning (omarbejdelse) og ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme.

2.3. Mekanismen omfatter på nuværende tidspunkt de 28 EU-medlemsstater, landene i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), dvs. Island og Norge, samt Montenegro, Serbien, den tidligere jugoslaviske republik Makedonien og Tyrkiet. EØSU mener i høj grad, at andre lande også bør deltage, så interventionerne kan blive hurtigere og mere smidige og ressourcerne kan udnyttes hensigtsmæssigt.

2.4. Den 23. november 2017 vedtog Kommissionen et forslag ledsaget af en meddelelse med henblik på at ændre de lovgivningsmæssige rammer for EU's civilbeskyttelsesmekanisme. Med udgangspunkt i de kumulerede erfaringer er formålet med den foreslåede tekst at:

- a) etablere en dedikeret reserve af EU-kapaciteter (aktiver) til civilbeskyttelse
- b) sikre en hurtigere indsættelse af bistanden og mindske de administrative formaliteter
- c) fremme yderligere forebyggelses- og beredskabsforanstaltninger.

2.5. Det vigtigste finansieringsinstrument har hidtil været Den Europæiske Unions Solidaritetsfond, som blev oprettet i 2002 ved forordning (EF) nr. 2012/2002.

2.6. EØSU har tidligere givet udtryk for sine holdninger til spørgsmål som civilbeskyttelse, naturkatastrofer og solidaritetsfonden i sine udtalelser NAT/314/2006 ⁽¹⁾, NAT/375/2008 ⁽²⁾, NAT/438/2009 ⁽³⁾, ECO/355/2013 ⁽⁴⁾ et ECO/426/2017 ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ EUT C 139 af 11.5.2001, s. 27.

⁽²⁾ EØSU's udtalelse om Forbedring af Fællesskabets civilbeskyttelsesordning — en reaktion på naturkatastrofer, EUT C 204 af 9.8.2008, s. 66.

⁽³⁾ EØSU's udtalelse om En fællesskabsstrategi til forebyggelse af naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer, EUT C 318 af 23.12.2009, s. 97.

⁽⁴⁾ EØSU's udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 2012/2002 om oprettelse af Den Europæiske Unions Solidaritetsfond, EUT C 170 af 5.6.2014, s. 45.

⁽⁵⁾ EØSU's udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013 for så vidt angår specifikke foranstaltninger med hensyn til at yde supplerende bistand til medlemsstater, der er ramt af naturkatastrofer, EUT C 173 af 31.5.2017, s. 38.

2.7. I sin nuværende udformning bygger EU-civilbeskyttelsesmekanismens funktionsmåde fortrinsvis på katastrofeberedskabskoordineringscentret (ERCC, Emergency Response Coordination Centre) i Bruxelles, det fælles varslings- og informationssystem (CECIS, Common Emergency Communication and Information System), indsatsholdene, civilbeskyttelsesmodulerne og de tekniske bistandshold, med de aktiver, der er stillet til rådighed, samt uddannelsesprogrammet og programmet om udveksling af eksperter.

3. Mekanismens nuværende konfiguration

3.1. I Lissabontraktaten blev der fastlagt nye kompetenceområder for EU's indsats. Inden for civilbeskyttelse går EU's nye beføjelser hovedsagelig ud på støtteaktiviteter.

3.2. Lissabontraktaten sigter bl.a. mod at forbedre EU's kapacitet til at modvirke både naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer. I traktatens artikel 196 åbnes mulighed for, at Unionen træffer foranstaltninger med hensyn til risikoforebyggelse, beredskab hos indsatspersonellet på civilbeskyttelsesområdet, indsats i tilfælde af naturkatastrofer eller menneskeskabte katastrofer, operationelt samarbejde mellem de nationale tjenester på civilbeskyttelsesområdet og sammenhængen i internationalt arbejde på civilbeskyttelsesområdet.

3.3. Desuden kombineres disse bestemmelser om civilbeskyttelse med solidaritetsforpligtelsen i traktatens artikel 222, som giver EU beføjelse til at yde bistand til en medlemsstat, hvis den udsættes for et terrorangreb eller er offer for en naturkatastrofe eller en menneskeskabt katastrofe.

3.4. Det er nu åbenbart, at de ekstreme vejrforhold, som hænger sammen med klimaændringerne, også rammer Europa. EØSU er enig med Kommissionen og Europa-Parlamentet i, at 2017 og 2018 har været prøvelsernes år for det europæiske kontinent med hensyn til naturkatastrofer og krævet mange ofre i menneskeliv og ødelæggelser af enorme skovarealer, ejendomme og infrastrukturer. Landbrugs-, skovbrugs-, handels- og industriaktiviteterne er blevet hårdt ramt, og skovbrande har antaget et foruroligende omfang i EU's nordlige egne, som man hidtil har troet var skånet for i det mindste denne svøbe.

3.5. EØSU mener, at EU-civilbeskyttelsesmekanismen i sin nuværende form med den nye virkelighed, som er ved at tegne sig, har udspillet sin rolle, idet den er utilstrækkeligt underbygget, langsom og ineffektiv, navnlig når der sker flere naturkatastrofer på samme tid i forskellige regioner. Et andet handicap består i de særdeles begrænsede ressourcer, som er til dens rådighed, og som kun dækker transportudgifterne og ikke alle aktionsudgifterne og de andre udgifter, som ofte er langt højere.

3.6. Samtidig er medlemsstaterne, da de kun kan regne med deres egne midler, ikke i stand til at håndtere større katastrofer, eftersom de omkostninger, de skal afholde, hvis de hver især skal erhverve eller leje alt indsatsmateriel, vil være uoverkommelige. De bør derfor kunne regne med, at der sker en intervention på EU-niveau.

3.7. Som et karakteristisk eksempel kan nævnes, at en moderne vandbomber af typen Canadair, som i vid udstrækning anvendes i medlemsstaterne, skønnes at koste omkring 30 mio. EUR, at produktionen af disse fly er indstillet, og at fabrikken, hvis den får nye ordrer, ikke vil kunne levere mere end et eller to nye fly om året.

3.8. Selv om det er fastsat, at mekanismen for frigørelse af ressourcer kan aktiveres, når en medlemsstat trues af en større katastrofe, sker der oftest det, at de øvrige EU-lande ikke har mulighed for at yde bistand, enten fordi de åbenlyst mangler midler, eller fordi situationens udvikling forhindrer selv lande, der råder over midler, i at påtage sig nogen som helst form for operationel aktivitet i en anden medlemsstat.

3.9. I betragtning af de aktiver, civilbeskyttelsesmekanismen kan regne med i dag, bliver ovennævnte bestemmelse i Lissabontraktatens artikel 222 ofte virkningsløs, **eftersom ressourcerne er begrænsede, bureaukratiseringen er en hindring for en umiddelbar indsats og hurtig intervention, og sammenkoblingen med hensyn til viden og udveksling af bedste praksis fortsat indskrænker sig til det teoretiske plan.**

4. Generelle bemærkninger til Kommissionens forslag

4.1. EØSU understreger, at det er nødvendigt at forbedre, ændre og videreudvikle EU-civilbeskyttelsesmekanismen og omlægge den til en integreret europæisk ordning med fokus på katastrof håndtering og samtidig sikre, at den dækker hele civilbeskyttelsesprocessen, der starter med forebyggelse og slutter med genopretning.

4.2. Med forslaget om at styrke kapaciteten til at håndtere sådanne katastrofer gennem rescEU-mekanismen kan EU og medlemsstaterne bevise, at de har et menneskeligt ansigt både med hensyn til principper og i praksis, og samtidig i en tid, hvor det er nødvendigt at vende tilbage Europas rødder, give udtryk for den enhed og den solidaritet, som er grundlæggende principper i oprettelsestraktaterne og de deraf følgende aftaler.

4.3. Det bør understreges, at der i dag i praksis ikke findes seriøse europæiske bestemmelser, som tilskynder til at udarbejde gennemgribende forslag og indgå solide alliancer med henblik på at håndtere disse katastrofegivenheder, og at de spontane bestræbelser i den retning jævnligt viser sig at være nytteløse og ineffektive. Der er et mere og mere påtrængende behov for hyppigere fælles øvelser mellem lande, som er udsat for samme farer og har fælles grænser, med deltagelse af frivillige, som er uddannet hertil, og for sideløbende at skabe incitamenter for lokale og regionale myndigheder til at øge antallet af frivillige ved at fritage dem for opgaver (f.eks. deltagelse i reserven) eller lette den dermed forbundne byrde.

4.4. EØSU billiger en styrkelse af forebyggelses- og beredskabsmekanismerne sideløbende med en forbedring af infrastrukturens og økosystemernes modstandskraft. Ud over færre tab af menneskeliv, den beskyttelse, samfundet opnår, og den direkte økonomiske gevinst, som følger af mindre indsatsbehov, vil denne tilgang sikre en bedre beskyttelse af landbrugsproduktionsaktiviteterne, idet den formindsker risikoen for katastrofer på grund af brande eller oversvømmelser, som rammer den primære sektor hårdt.

4.5. Når Kommissionen konstaterer, at farerne, hvad enten de er naturbetingede, f.eks. oversvømmelser, brande og jordskælv, eller menneskeskabte, f.eks. teknologiske uheld og terrorangreb, nu har skiftende og nye former, stemmer det fuldstændig med den form, disse farer i dag indtager, og som forværres af den virkning, det er almindeligt anerkendt at tillægge klimaændringerne. Begrebet modstandsdygtighed, som er indført inden for katastroferisikostyring, afspejler den måde, økonomiske aktiviteter bør udøves på generelt, men også og især hvad angår infrastrukturer. For at vurdere og forstærke deres modstandsdygtighed skal der anvendes de mest moderne digitale værktøjer og de mest avancerede, innovative teknologier.

4.6. For første gang lægges der i den planlagte styrkelse af katastroforebyggelses-, beredskabs- og indsatskapaciteten og ligeledes i genetableringen efter katastrofen vægt på de grundlæggende søjler, som princippet om bæredygtig udvikling bygger på. EØSU tilslutter sig fuldt ud den omfattende redegørelse for begrebet civilbeskyttelse som en samlet proces, da nødvendigheden af overvågning på det sociale, økonomiske og miljømæssige område derved anskueliggøres. Denne samlede tilgang sikrer, at alle ansvarlige aktører deltager i hele processen og i udbredelsen og formidlingen af knowhow og praksis. Hvis denne tilgang skal lykkes, bør der gennemføres fælles programmer og øvelser eller uddannelsesstiltag i grupper af lande, som er kendetegnet ved, at de er udsat for samme risici.

4.7. Mekanismen skal ses i sammenhæng med FN's 2030-dagsorden og den globale strategi for katastroferisikobegrænsning, som blev fastlagt som led i Sendai, med henblik på reduktion af katastroferisiciene (UNISDR), og mere præcist den første prioritet, der går ud på at forstå katastroferisiciene.

4.8. EØSU tilslutter sig ligeledes det overordnede princip om oprettelse af et viden- og uddannelsesnetværk som beskrevet af Kommissionen. EØSU påpeger imidlertid, at det videnskabelige og akademiske samfund bør inddrages institutionelt og overdrages gennemførelsen af forskningsaktiviteter i form af undersøgelser, som beskriver og vurderer de potentielle risici, den deraf følgende sårbarhed og samfundenes udsættelse for farer. Det synes nødvendigt at sikre deltagelse af private initiativer, virksomheder og civilsamfundet i betragtning af den erfaring og viden, de har oparbejdet, men også ud fra ønsket om lettere at kunne mobilisere samfundsstrukturen direkte på lokalt niveau, når katastrofer indtræffer. Desuden bør oplysning og uddannelse af borgerne om de forskellige farer, de skal håndtere, prioriteres højt.

4.9. EØSU godkender de specifikke kapaciteter, som Kommissionen foreslår at udbygge under rescEU, såsom oprettelsen af en reserve af midler med vandbombere, højkapacitetspumper, udstyr til eftersøgning og redning i byområder samt operationelle kapaciteter, der skal udvikles i sundhedssektoren ved erhvervelse af felthospitalsenheder og medicinske nødhjælpshold som beskrevet i andet afsnit af kapitel 3.1 i meddelelsen. EØSU finder det nødvendigt at sikre, at disse aktiver er interoperable og kan anvendes fleksibelt, således at der skabes stordriftsfordele med henblik på bæredygtig udvikling. Man kunne f.eks. forestille sig, at der anskaffes luftmateriel, som på én gang kunne tjene til a) bekæmpe skovbrande fra luften, b) foretage overvågning fra luften og gennemføre luftpatruljer for hurtig varsling, c) gennemføre

eftersøgnings- og redningsaktioner og d) transportere syge fra svært tilgængelige områder eller isolerede øer. På den måde vil man have nytte af en sådan luftkapacitet hele året, hvorfor den hurtigere kan amortiseres og på økonomisk bedre vilkår.

4.10. EØSU foreslår, at der oprettes regionale strukturer i regioner, som i højere grad risikerer at få behov for en omgående indsats. Ydermere bør lokalsamfundene styrkes med de fornødne aktiver til en første indsats, og der bør på dette niveau oprettes veluddannede hold, som råder over systemer til tidlig varsling. I øvrigt er det absolut nødvendigt, at der udarbejdes og udbredes fælles certificerede manualer med retningslinjer.

4.11. EØSU bifalder, at områderne for finansiering af civilbeskyttelsesaktioner til fordel for medlemsstaterne er blevet udvidet, f.eks. med tilpasning og genetablering, samt højere satser for samfinansiering af transportudgifter. Eksempelvis er det, når et jordskælv forårsager store skader, fuldt berettiget, at der sker en medfinansiering mellem EU og den pågældende medlemsstat med henblik på at transportere og opstille små boligenheder og indrette et passende område ved gennemførelse af det nødvendige arbejde med henblik på at udstyre det med infrastrukturer og kollektive faciliteter, som f. eks. elektricitet, vandforsyning, kommunikation, kloaksystemer, således at den socioøkonomiske aktivitet kan blive genoptaget hurtigst muligt og den sociale samhørighed sikres.

4.12. EØSU modsætter sig ikke, at driftsomkostningerne medtages i samfinansieringen, men bemærker, at der bør fastlægges en objektiv mekanisme for overslag over og især evaluering af de dermed forbundne udgifter, således at ressourcerne benyttes på hensigtsmæssig vis. Desuden finder EØSU det påkrævet at udnytte alle de alternative finansieringskilder, såsom strukturfondene eller medfinansiering fra Den Europæiske Investeringsbank.

4.13. I en række udtalelser har EØSU konsekvent talt for at lette de administrative procedurer og sikre den nødvendige fleksibilitet for anvendelsen af EU-midlerne uden at skade processens gennemsigtighed og den uafhængige kontrol hermed, som er uomgængelige forudsætninger for, at de europæiske borgeres bidrag bliver anvendt lovligt og effektivt.

4.14. EØSU glæder sig over Kommissionens henvisning til imødegåelsen af følgerne af terrorhandling og finder det nødvendigt med nøje fastlagte rammer for forebyggende foranstaltninger, reaktion (på konsekvenserne) og genopretning. I den nærmeste fremtid kunne Kommissionen i den henseende udarbejde en plan for udvikling af en række reserveaktiver til håndtering af naturkatastrofer, der skyldes kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare ulykker (CBRN), uden derved at fritage virksomheder, som er aktive i disse sektorer, for deres ansvar eller forpligtelser. EØSU påpeger, at hvis der ikke reageres i tide på sådanne ulykker, kan det være skæbnesvangert for produktionen i den primære sektor med enorme langsigtede konsekvenser for forsyningerne til hele befolkningen og folkesundheden.

4.15. EØSU mener, at det som led i rescEU er nødvendigt at mobilisere civilsamfundet gennem en institutionel anerkendelse, idet det tilskyndes til at deltage i politikudformningen, forebyggelsen og katastrofeberedskabet, når det er muligt. Desuden bør det europæiske solidaritetskorpset inddrages.

5. Særlige bemærkninger

5.1. EØSU finder det ligeledes nødvendigt at styrke de regionale og lokale myndigheders rolle i civilbeskyttelsen og den nye EU-mekanisme ved at:

- a) inddrage dem i forebyggelsesfasen samt i udformningen og gennemførelsen af risikostyringsforanstaltninger og håndteringen af såvel naturbetingede som menneskeskabte risici
- b) støtte deres specifikke kapaciteter og integrere dem i den planlagte ordning, eftersom de er i første række til at sætte ind ved katastrofer
- c) udnytte deres kompetencer med hensyn til alle former for aktiviteter, som iværksættes med henblik på samordning og sikring af det operationelle forløb for at undgå overlapninger og fremme interoperabiliteten
- d) styrke deres rolle i grænseoverskridende samarbejdssammenhænge ved at gennemføre fælles planer, programmer og uddannelser.

Bruxelles, den 18. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg